

elkapja a haját és megemeli. A nő él, hirtelen feleszmél és csapkodni kezd. Ez az ember meg akarja őt menteni! Karmol, üt, harap. Vissza akar hullani a vízbe, a sötét mélybe, ahol nincs már semmi.

De az ember az erősebb! Veszélyben van a csónak billeg, táncol a víz színén, de nem törődik vele. Erősen átkarolja a nő derekát és egy hirtelen mozdulattal beemeli a csónakba.

A nő most már kimerült. Nincs többé ellenállása és elnyul a csónak fenekén. A hatalmas evezőcsapások viszik a part felé, a klubházba.

Itt van egy nagyterem, a nagyteremben van egy ping-pong asztal, az asztaról nagyhirtelen leszerelik a hálót és végigfektetik rajta az elalélt lányt. Fiatal, csinos, tán még huszéves sínes.

Néhány perc múlva éles szirénázással futott végig a városban a mentőautó s ismét néhány perc és már futott is vissza, a kórház felé.

A víz tükre ismét kisimult, a csónok visszaszállt a tiszaparti éjszakára s Luna asszony most már újból zavartalanul nézegethette magát a víz csillogó tükrében.

Egy embert visszahoztak az életbe.

A többi már csak epilógus.

A történet ott ért véget, amikor a mentőautó végigszirénázott a városban. Nem nagy eset volt az egész, ilyenkor nyáron, szinte mindennapos a Tiszaparton. Öngyilkosjelöltek mindig voltak és mindig lesznek ezen a tájon. A különbség csak annyi egyik és másik eset között, hogy egyszer sikerül megmenteni a halálba indulót, máskor nem. Most sikerült.

És ne higgye senki, hogy ezt a anostani történetet a fantázia szülte. Szerdán éjszaka fé 12-kor zajlott le, amikor már beállt az általános záróra s a város nyugodni tért. A lány 19 éves, szerelmében esakódott varrónő. A rendőrség életvédelmi osztályán őrzik, mert azt hangoztatja, hogy visszamegy a folyóba. Kihallgatták az életmentőt, Süli Jánost, a Fészek Klub altisztjét.

— Visszamegy? Akkor megint kihuzom — felelte a lánynak a derék életmentő, aki az idén már a negyedik halálba indulót hozta vissza az életbe az életuntakat delejesen vonzó folyó ölelő karjaiból.

OSVATH TIBOR OTTÓ

A Magyar Kender-, Len- és Jutaipar RT. tisztviselő-kara és munkássága mélyen megrendült szívvel, de egyben a hősi példa nyomán tamadt büszkeséggel jelenti, hogy

iff. Bálint János

rovid munkás életét, férfikora küszöbén, önként vállalt kötelességteljesítés közben hősi halálával befejezte s a magyar eszme, a magyar vitézség megtestesítőjeként nevé az örök emlékezés mindennél maradandóbb könyvébe beírta.

Temetése folyó hó 28-án d. u. 6 órakor a horvát helyőrségi kórházból katonai gyász kísérettel.

Látogatás a püspöklelei halottlító asszonynál

Püspöklele, augusztus hó. Napfényben égő alföldi táj, poros országút, szikkadt mezők, kétoldalt a fák kiszáradva végig, árvíz járterrefelé és ahova el nem ért, kibuggyant ott a talajvíz és sárbasüllyedt minden.

Pedig a község különben jómódu. Tizenhárom kilométerre van Makótól, arra a piacra, ez a fokhagymafalu, a makói hagyma kevésbé híres, de éppolyan becses társa itt terem Püspöklelén.

A csanádi püspök uradalma van a határban, oda jár az egész falu napszámra.

És itt lakik, Püspöklelén, a híres halottlító asszony.

Hivő lélek, vallásos...

Amikor végigmegyek az utcán, az az egy-két ember, akivel találkozom, kicsit megnéz. De tulságos érdeklődést nem vesztegetnek személyemre. A harangozó, aki kísér, legyintve mondja, hogy hozzászoktak nálunk az ilyenhez, autóval is jönnek a Roza nénihez.

Megkérem, először a plébánoshoz vezessen el.

A plébános kérdéseimre elmondja: — Szó sincs semmiféle mágiáról.

Semmi olyast nem művel, ami ellenkezésben áll az egyház tanításaival. Mélységesen vallásos. Az a különös adomány, melynek birtokában van, hozzávisz sok olyan embert, aki nem tud elszakadni a halottjától. Roza néni azt mondja, hogy ő látja a szenvedő lelkeket és sok esetben hallottam, hogy valóban megdöbbenő dolgokat mesélt. Tény, hogy komolyabb részből is vizsgálat tárgyává tették.

— Ez a Roza néni felidézti a halottak árnyait? Ugy mint az Irás szavai szerint Saulnak az endori boszorkány?

A plébános tiltakozva emeli fel kezét.

— Semmi halottidézés! Ismétlem, ilyesmiről nincs szó. Látomásai vannak, azokat elmondja. Pénzt nem kér. Egyszerű analfabéta, írni-olvasni nem tudó, ötvenen felüli asszony.

Ezután megindulunk a harangozóval a hosszú utcán felfelé, közben a harangozó azt mondja, hogy majd ő bekopog és aztán én csak menjek be, hogy a Roza néni ne is lássa, ki kísért odáig. Nem tudom egyszerre, hogy ezt miért kívánja, de belenyugsom.

Roza néni háza — éppen olyan fehérre meszelt, kétablakos az utcára, deszkakerítéses, mint a többi — zárva. A kis kertben senki. A szomszédok mondják, hogy kimentek a földekre dolgozni.

Próbáljak szerencsét estére.

Felel a ki nem mondott kérdésre

Késő este. Az utcán sűrű homály. Meleg, csendes falusi este. Ragyognak a csillagok a fejem fölött.

A harangozó, katonaviselt fiatal ember, megáll velem a Roza néni háza előtt. Belőki a kaput. Belülről enyhe lámpafény szűrődik.

— Tessék bemenni, majd egy félóra múlva visszajövök és itt kint megvárom — sutfogja és eltűnik.

A tornácra feketeruhás, bekötött-fejú nénike álldogál.

— Maga a Roza néni? Magához jöttem... messziről...

Szelid, szenvedő arc fordul felém. Nagy, kék szemek világitanak. Sietősen, kapkodó mozdulatokkal terel be a konyhába.

Itt is tiszta és rendes minden. A kis falusi konyha asztalán petróleumlámpa ég. Rózi néni az asztal egyik felén ül, én a másikon. A lámpa fénykört vet a fejére.

— Roza néni, hát elsősorban is azt szeretném tudni... beszéljen nekem egy kicsit magáról...

Most valami furcsa történik, Roza néni, a ki nem mondott kérdésekre felel. Nem kell kérdeznem és mindig pontosan azt mondja, amire kíváncsi vagyok. Olyan interjú ez, ahol nem kell feltenni a kérdéseket.

— Ó, hát ilyen messziről jött, kedves lelkem... de nem tudok én most semmit mutatni, nagyon gyenge vagyok, látja, gyenge a szívem. Az izgalmak... gyengítik a szívemet, mi-ért is akart nekem ártani az az újság, hiszen nem bántok én senkit.

Egy újság arról cikkezett, hogy a hatóságok miért nem avatkoznak bele, a halottlító asszony megbolygatja a lelkeket! Erre gondoltam most és arra: hiszen ez egy jóakaratu asszony.

— Már ha esendőt látok, elfog a reszketés... pedig nem bántottak soha. De megint bevisznek... miért kell nekem ilyen sokat szenvednem, miért mérte rám ezt az Isten?... Szóval Roza néni volt már törvényben.

— Ötször... — mondja esendően.

Aztán a kezét összeteszi, egy lélekzetvélig hallgat. Félrehajtott feje lecsukik a mellére. Színtelen a hangja, de valami magas feszültség vibrál benne:

— Fiatalok voltunk a lelkem jó urammal és kinn a mezőn egyszerre csak egy nagy fényesség fogott el minket. Egy Hang szólott hozzánk. Azt mondotta: Rozália és Péter, hozzátok szölok, Rozália meg fogja jelenteni az embereknek a szenvedő lelkeket...

— Az ura is hallotta?

— Ó is. De a Hang azt is kinyilatkoztatta, hogy mikor ez megtörténik, már nem leszünk többé együtt. Harmincöt éves koromra. És akkor már az én kedvesem odavolt... a háborúban, Mig fiatal voltam, nem hittem. De akkor... Amikor eléfogott, beteg lettem. Egy hétig feküdtem mozdulatlan, egy korty vizet le nem nyeltem, betevő falat nem volt a számban. Azóta... Sokáig küzködtem magammal. Nem akartam engedni a parancsoknak, mert féltem. Hogyan fogom férjhezadni a két leányomat?

Persze megbélyegzett az ilyen. Ki venné el szívesen a halottlító asszony leányát?

— És akkor egyszerre csak elém szaladt egy kicsi gyermek — a kezével mutatja, hogy olyan két-három éveskorra — és így szólott: Rozália, három között választhatsz. Vagy meghalsz, vagy megjelented a szenvedő lelkeket, vagy vándorolni fogsz. Hát hogyan vándoroljak három kis gyermekkel...

— És azóta?

— Jelentem az elköltözötteket.

A Hang...

A kép szinte bibliai. Munkácsy-festményekre gondolok, siratóasszonyokra a kereszt aljában. Az elgyötört, ráncos arc, az összekulcsolt, reszkető kézzel, mintha a Golgota alján tekintene a magasba.

Annai bizonyos, mélységesen vallásos asszony. Jóakaratu és ártalmatlan, ezt is érzem.

Elmondja azt is, hogy a második urát is a Hang jelentette neki. Az első uráról, aki eltűnt a harctéren, sokáig nem hallottak semmit. Holtját nyilvánítani még nem lehetett. A Hang mondotta neki. Rozália, esküdjél meg Fehér Jánossal, ha a föld színén nem lehet, akkor az ég alatt. Ugy is tettek. Azontul házastársnak tekintették egymást. De a Hang azontul Fehérnének szólította és ebben látta, hogy elfogadták esküjét. Templomban csak később esküdhettek meg.

Olvasiam d'Arc perének a jegyzőkönyvét. Jeanne mindig a Hangról beszélt, de milyen más volt ez a Hang, amely a domrenyi parasztlány-

hoz szólt! Ha mai ember olvas róla, megborzasd a Szentség színe előtt, mélységes megrendüléssel lelik meg a lelke.

Halottlátás

— Roza néni! A halottaimról szeretnék... A nagyanyámról...

Roza néni furcsa, ideges mozdulattal arrább taszítja a lámpát, ismét összekulcsolja a kezét, mindjárt kedvesem, mindjárt, mormogja, aztán két-három perces szünet után így szól:

— Fekete ruhában temették el... Már bejutott a Szentháromság csarnokába, terített asztalnál ül a párjával. Sok szegény mondotta neki: Isten áldja meg az életüket...

Hát ez nem egészen pontos. Mert a nagyanyám ugyan áldott jó asszony volt, de bizony nagyapam... (Erre később azt hallottam, hogy Roza néni szerint mindenki megváltja a párját, ha rossz a férfi, az asszony szenved érte és fordítva. Az is valószínű, hogy egy öregasszonyt fekete ruhában temettek el.)

— A nagyapjának olyan tömött bajsa volt... Hamarabb halt el, mint nagyanyja.

Ez rendben van. De Roza néni valószínűleg bajszosnak képzel el minden öregembert. Az igaz, hogy a nagyanyám hamarabb halt el.

— Pethő Sándor — gobom bele a nevet a csöndbe.

— Katona volt... — mondja Roza néni.

— De nem!

— De katona volt, sokat harcolt, sokakkal jót tett, pártjukat fogta, de sokakkal ellenkezett... harcolt... sokat harcolt...

Ez meglepő. És igaz. Így én is katonának mondanám Pethő Sándort, a Magyar Nemzet alapítóját, a kiváló politikust és történelemtudóst, akit autoszerencsétlenség ért, így halt meg.

— Ez az ember úgy halt meg, hogy nem is tudta... nem bántotta meg büneit. Nem imádkozhatott. Csak félrehajtott az Istenhez. Vidám volt halálának óráján, csak egy kevéssel előtte komolyodott el... Nyolevan Urangyalát mondjon el érette. Házassamber volt ugy-e lelkem? Lehet, hogy élő gyermekei is vannak...

Roza néni fáradtan, bocsánatké- rően mondja:

— Nem tudom, megérte-e, hogy ilyen messziről idejött. Nagyon fáradt vagyok, fáj a szívem, nem mutathatok meg magának kedves lelkem, senki...

Az igazság

A halottlító asszony jámbor, jóakaratu, szimpatikus. Hiszi, amit mond és látja. Amikor Pethőről és a nagyanyámról beszélt, a kezével párt gesztust tett közvetlen az arca előtt. A szeme előtt! Tehát a képeket ő nem kivétel, a szobában, hanem belülről látja.

Amit mondott, az mind igaz. De viszont ezeket én is tudtam. Pontosán azokat mondotta, amiket én magamban érezek. Csodálatos felfogóképességével — szerintem — átveszi a bennem végigrezgő érzéseket. Azokat, a maga nyelvén, kifejezi. Sajnos, senki olyannal nem beszéltem, akinek megkereste volna a halottját, szóval, egy még nem tudott dolgot nyilvánított volna ki.

Embreck szerint azelőtt meg is mutatta a holtakat, de ettől a régi plébános eltiltotta. Ezek a jelenségek már idegorvosi problémák és a szü- gesztio területére tartoznak.

Képességei mindenesetre csodálat- raméltóak.

I. M.

FERENC JÓZSEF
KESERÜVIZ